

בס"ד. שיחת ש"פ ראה, מב"ה"ח אלול, ה'תש"ב.

בלתי מוגה

א. פרשתי ראה קורין לעולם בשייכות לחודש אלול — בשבת מברכים חודש אלול, או בראש חודש אלול.

וע"פ פתגם רבינו הזקן — ששמענו כמ"פ שחזר עליו כ"ק מו"ח ארמ"ר — שצריכים "לחיות עם הזמן", עם פרשת השבוע, הרי מוכן במכ"ש, שפרשה בחורף שקורין בפני כל עם ועדה תמיד באותו זמן, הרי היא קשורה עם זמן זה.

ובנוד"ד — שפרשת ראה קשורה עם עינונו של חודש אלול.

ב. חודש אלול הוא החודש שבו עורכים חשבון-נפש על השנה שעברה, ועי"ז זוכים לכתיבה ותחימה טובה לשנה הבאה. ונמצא, שחודש אלול הוא החודש המקשר את השנה שעברה עם השנה הבאה.

ושני העניינים נלמדים זה מזה: כשם שבנוגע לשנה הבאה, הנה ע"י העבודה דחודש אלול זוכים לקבל טוב נמור בגשמיות וברוחניות — הנה גם בנוגע לשנה שעברה פועלת העבודה דחודש אלול שגששה כולו טוב. והענין בזה:

גם בנוגע לשנה שעברה, שזהו ענין של "עבר", שלכאורה הרי זה כבר דבר אבוד — הנה בכח התשובה נעשים בעה"ב גם על העבר.

וזהו מעלת בעלי תשובה לגבי צדיקים גמורים — שצדיקים גמורים הם בעה"ב רק על ההרה והעתיד, ואילו ע"י עבודת התשובה נעשים בעה"ב גם על העבר.

והבעלות על העבר היא באופן שגששה כולו טוב, והיינו, שלא זו בלבד שמכבילים את הרע, "זטר עונך וחטאתך תכופד", אלא יחידה מזה — שעושים ממנו טוב, כמאר"ל⁵³ "זדונות נעשו לו כזכות".

ולא עוד אלא שה"זכיות" שנעשים ע"י עבודת התשובה הם כמדריגה היותר נעלית:

- 1) בהתחלת שיחה זו חקין כ"ק אדמו"ר (3) ראה ברכות לז, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד.
- 2) ראה — לוגמא — סה"ש תשי"ב ע' 4 ישעי' ג, ז.
- 3) ראה ואל"ך (נעתק ב"היום נים" ב חשון). 5 יומא פז, ב.

שלמטה הו"ע האהבה מטורח. וכל זה הוא ההכנה לבח"י אחרי הוי' ילכו, שזוהי המתחלה העבודה כנ"ל.

1) ודגנך עיקר ענין הא"י הוא בראש השנה, כיודע⁵⁴ שר"ה הוא בחינת א"י. אמנם ההכנה לר"ה מתחילה בחודש אלול, כמ"ש כ"ק

מו"ח אדמו"ר בהאמורים דאלול לפני עשרים שנה⁵⁵ כבואו לארצות הברית [ע"מ לדור]. ולכן הנה גם באלול ישנו ענין הא"י, שהו"ע התקיעות דאלול הפועלים השאגה והחרדה, ועי"ז נעשה אחרי הוי' ילכו, שזוהי החתלה העבודה כנ"ל, ולאח"ז באים שאר המדריגות, ועד שמגיעים לבח"י וכו' תדבקון, בתוספת נו"ן פשוטה, שיש לה רגל ארוכה ומשוכה למטה, ולרזו שתתפשט ותומשן הארת והמשכת גילוי אלקותו ית' למטה מטה כר"ו⁵⁶, וכאופן שגם למטה ישנו ענין הדביקות כר'. וכן הוא גם בענין חודש אלול, ר"ת אנ"ש⁵⁷ לדודי ודודי לי⁵⁸, שהתחלה היא מאני לדודי, ואח"כ נעשה ודודי לי, שהו"ע הדביקות, ועד שהאני לדודי לי נעשים דבר אחד. וממשיך בכתוב הודעה בשושנים, דששונה אית בה תליטר עלין כנגד י"ג מכילין דרחמני⁵⁹, שמאריים בחודש אלול. וגם פירוש הודעה בשושנים הוא ששונים בחורה, וה"ע י"ג מדרת שהחורה נדרשת בה"ק⁶⁰, שהמשכה זו היא בשמע"צ ושמח"ת. והרי החורה היא הכלי להמשכת הכתיבה ותחימה טובה לשנה טובה ומתוקה, כבני חיי ומזוני ריחיק.

- 49) ראה לקי"ת ר"ס עקב. ובכ"מ.
- 50) ד"ה אני לדודי וסוד"ה לך אמר לבי
- 51) תקפ"א (סוד"ע הש"ת ע' 151. 153. 155.
- 52) של' (ריג, א). לקי"ת פרשתנו (לב). א. ועוד.
- 53) לקי"ת פרשתנו לג, א. ועוד.
- 54) ראה לקי"ת שם לג, ד. אור"ת שם ע' 167.
- 55) לקי"ת פרשתנו כ, טע"ג.
- 56) שד"ש ג, א.
- 57) ראה לקי"ת שם לג, ד. אור"ת שם ע' 167.
- 58) תשפ"ה.
- 59) אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה
- 60) תשפ"ה.

באופן של ראי', שהיא ההתאמתות היומית חזקה¹⁰, שלכן אמרו רד"ל ו"אינה דומה שמישה לאר"י". וא"כ, כיצד יכולים לדרוש מבאו"א מישראל ענין של ראי' ברחמינות, וכפרט באלקות?

אך הענין הוא — שפרשה זו קורין ב"שייכות (לחודש אלול): חודש אלול הוא מארכימים יום האחרונים שעלהם אמרו¹¹ "מה דראשונים ברצון אף אחרונים ברצון", שאז הוא גילוי רצון העליון. ומצד גילוי רצון העליון מתעורר גם רצון הפנימי שבנפש, וכאופן שחודר גם בהגוף הגשמי.

וזהו גם ענין תקיעת שופר שבחודש אלול (שהוא כדוגמת ענין תק"ש דראש השנה¹²) "כרי להזהיר ישראל שיעשו תשובה שואמר¹³ אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחודדו¹⁴ — שאפילו אלו שהם כבחינת "עם" מלשון (גחלים) עוממות (כמ"ש בשער היחוד והאמונה¹⁵), היינו, שניצוץ היהדות ("דער ארדישער פונק") שומצא כחוסם אינו מאיר ומחמם, הוא בקושי ("קאם קאם") עומם, הנה גם אצלם נעשה ענין של חרדה מצד הגילוי שבחודש אלול.

ואי"פ שהגילוי הוא למעלה ממדרגתם, הרי זה פועל חרדה גם בגופם הגשמי — ע"ד מ"ש¹⁶ "והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חרדה גדולה נפלה עליהם ויכרתו גו'¹⁷, ופירשו חז"ל¹⁸ "אע"ג דאיתנהו לא חזו מזלייהו חזו", דהיינו, שאף שהגילוי הוא מבחי' המול שלמעלה מגופם; מ"מ, אין זה כמו ה"בת-קול" שנשמע אצל הנשמה, ולפעמים אינו מאיר בהגוף כלל, אלא מצד זה ש"אמולקיהו חזו" נפלה עליהם חרדה גדולה גם בגופם הגשמי, שלכן "ויכרתו גו'¹⁹.

ונמצא, שמצד הגילויים שבחודש אלול בכחו של יהודי לפעול זיכור גם בגופו הגשמי, כך, שאפילו לעיני כשר יוכלו לראות שגופו נדנדך. ומצד זיכור הגוף יוכל להיות אצל הענין ד"ראה" — ראיית אלקות בעין כשר הגשמי.

ד. וזהו "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה"²⁰:

(10) ראה גם לעיל ע' 279.	(16) רפ"ג.
(11) מביחא יתרי יט ט.	(17) דניאל י"ד, ז.
(12) פריש"י תשא לג, יא. עקב ט, ית.	(18) מגילה ג, א. ויש"ג.
(13) ראה גם תו"ת ח"י"ב ע' 227.	(19) ראה גם שחת ש"פ ראה, מבה"ח
(14) עמות ג, ג.	אלול דאשתקד ס"ב ואלך (ת"מ חכ"י ע'
(15) טואו"ח ר"ט תקפא.	212 ואלך). ויש"ג.

ב"זכירות" יש כמה מדרגות: יש "זכירות" שהם באופן ד"מצות אנשים מולמד²¹ כלכל. ויש גם "זכירות" במדרגה תחתונה יותר — כפי שמביא רבינו הזקן בהלכות תלמוד תורה' שיכול להיות קיום התומצ"ב באופן שע"י "מוסרף כח בקליפות לפי שעה", ומ"מ, הרי הם "זכירות". אמנם, ה"זכירות" שנעשים ע"י התשובה — כיון שנעשים ע"י תשובה מאהבה,

— כראתא כגמרא²² שבכיביל הפיכת זדונות לזכרות לא מספיק תשובה מיראה, אלא יש צורך בתשובה מאהבה דוקא.

וכפי שמבאר רבינו הזקן נהני²³ "שהיא תשובה מאהבה מעומקא ולכא [שהו"ע העבודה שמצד פנימיות הלב, וכפנימיות הלב גופא — הפנימיות של כ' המדרגות, כמבאר בלקו"ח] באהבה רכה וחשיקה וכו'", ש"על תשובה מאהבה רכה זו אמרו שזדונות נעשו לו כזכרות תואל ועל ידי זה בא לאהבה רכה זו" —

הרי מוכן שהם במדרגה ועלית ביותר, למעלה גם מה"זכירות" של צדיקים גמורים שעבודתם היא ע"פ טעם ודעת.

וזהו מעלת חודש אלול, שבכל יום שבו, בכחו של יהודי לפעול שיהי' אצלו תכלית הטוב גם כנוגע להעבר, לא רק בחודש אלול עצמו, אלא גם ככל השנה שעברה, וגם ככל השנים הקודמות מיום היוטו לאיש. ומהו מוכן גודל היקף והעילוי שבכל יום מימי חודש אלול.

ג. וזהו גם השייכות דפרישת ראה לחודש אלול:

"ראה גו'" — פירושו — שדורשים מכל אחד מישראל שיהי' אצלו ענין הראי' באלקות.

ולכאורה אינו מובן: כיצד יכולים לדרוש מבאו"א מישראל דוגא נעלית כזו?

יכולים לדרוש ענין של חודאה, היינו, שאע"פ שאין לו הכרה והכנה כו', מ"מ, הרי הוא מודה על זה, בידיעו שהלה הוא למעלה ממנו; וכמ"כ יכולים לדרוש מדרגה נעלית יותר — שמרינה והשגה. אבל, גם כאשר משיג את הדבר, יתכן שעדיין אין זה נרגש בלב, ומכ"ש שאינו

(6) ישע"י כט, יג. וראה תניא פל"ט (נג).	(8) פ"ז.
(7) פ"ד ה"ג.	(9) תצא לו, א.

של ע"ז — עדיין אינו מובן: מדוע הציורי "אבד תאבדו" צריך להיות ציורי ראשון בתורה הנצחית?!

ו. ויזכור בהקדמת תורת הכעש"ש²⁶⁹:

"כי לא מחשבותי מחשבתיכם ולא דרכיכם דרכי²⁶⁹, פירושי, כי כאשר האדם מפריד את עצמו מהשי"ת, מיד הוא עובד עבודה זרה, ולא יש דבר ממוצעי, וזהו וטרותם ועבודתם" ("וטרותם ועבודתם אלהים אחרים"²⁷¹) — "תיכף כשטרותם מאת ה', מיד ועבודתם אלהים אחרים"²⁶⁸.

כלומר: "כי לא מחשבותי מחשבתיכם" — כאשר האדם חושב מחשבה שאינה אלקות, אזי "לא דרכיכם דרכי" — כיון שסר מדרך ה' ועובד אלהים אחרים.

והרביאור כזה — כמכונן בספר מאור עינים²⁹ בפירוש חזרת הכעש"ש על הפסוק "וטרותם ועבודתם אלהים אחרים", "תיכף כשטרותם מאת ה', מיד ועבודתם אלהים אחרים" — לפי ש"עיקר הוצעת לידע שכל כחותיו וחיותו הוא הכוונת כ"ה שהוא תקיף ובעל היכולת וככל הכחות כולם³⁰, והוא יחברך מנענע כל הכחות שלו, ומיכף כשסר מדעת זה נעשה עובד אלהים אחרים, כחות אחרים זולת הכוונת כ"ה, שאין לו דעת זה שכל הכחות שלו הוא הכוונת כ"ה".

כלומר: לא זו בלבד שהקב"ה הוא כוונת העולם ומנהיגו, היינו, שיש עוד מציאות של כחות בעולם, והוא בעה"כ עליהם, אלא, מלבד ה' אין מציאות של כחות כלל, כי הוא ית' בעל הכחות כולם, וכל הכחות שבעולם הם כנויין ביד החוצק. ולכן, כאשר חושבים שיש מציאות של כחות זולתו ית', הרי זה ענין של עבודה זרה — "ועבודתם אלהים אחרים".

וכמ"ש הרמב"ם³¹ ששרש הענין דע"ז הוא — לא כפירה באלקות לגמרי, אלא — המחשבה ש"הואיל והאלקים ברא כוכבים אלו וגלגלים להתניג את העולם. . . ואויין הם לשבתם ולפאורם ולחלוק להם כבוד, וזהו רצון האל בדרך הוא. . . כמו שהמלך רוצה לכבד העומדים לפניו". הוא אמנם מורה שהקב"ה הוא בעה"כ על השרים שלמעלה.

29 ר"פ שמות.

30 כמ"ש בש"ע (אוי"ח ס"ה) בפירוש

הכוונה דשם "אלקים".

31 ריש הל' ע"ז.

25 צוואת הריב"ש סע"ז.

26 ישעי' נה, ה.

27 עקב יא, טז.

28 מאור עינים דלקמן.

הענין ד"ברכה וקללה" — קאי על כללות העבודה דחודש אלול, שנתחלקת לכ' עינים: (א) ברכה — העבודה ד"ועשה טוב" בנוגע לשנה הבאה, (ב) קללה — העבודה ד"סור מרע" בנוגע לחיקון שנה שעברה. ומדייק ככתוב "ברכה וקללה", כדאי המוסיף (לא כפשוטו, וא"י המחלק, אלא וא"י המוסיף, הוספה על ענין הברכה) — שכשם שהעבודה בנוגע לשנה הבאה ("ברכה") פועלת שיהי' כולו טוב, כך גם העבודה בנוגע לשנה שעברה ("קללה") פועלת שיהי' כולו טוב, כנ"ל ש"ידוונת נעשו לו כוכיות", "זכיות" בדרגה היותר נעלית.

וענין "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" — שמצד הגילוי ("ראה") ד"אנכי מי שאנכי" שמחגלה בכל אחד מישראל, הרי הוא פועל הענין ד"היום", לשון אור וגילוי, היינו, שיאירו אצלו כ' הקוין ד"ברכה וקללה", שכל העינים, גם העבר, נעשים טוב גמור, ועי"ז הרי הוא זונה לכתובה ותחמה טובה, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

* * *

ה. לאחר סיום הענין ד"ראה אנכי נותן וגו'" — נאמר בהמשך הפרשה²²: "אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ גו'", "אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם יורשים אותם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן", שזהו הציורי הראשון מיד בהכניסה לארץ, שלכל לראש — "אבד תאבדון וגו'".

וצריך להבין:

התורה היא נצחית²³, ככל מקום וככל זמן, גם בזמן הגלות, וגם עתה, כסוף זמן הגלות. וכמו כן גם הסוד בתורה, שגם הוא תורה²⁴ — נצחי הוא ככל זמן וככל מקום.

ולכאורה: הציורי "אבד תאבדון גו'" שייד רק בארץ ישראל, ורק בזמן שיד ישראל תקיפתו. ואפילו בנוגע לע"ז של ישראל — הרי מצינו בגמרא²⁵ שהחליטו לגמרי את היצה"ר של ע"ז. ואף שמצד האפשרות לגרות את היצה"ר יכלה להיות מציאות ד"שרש פודה ראש ולענה"²⁶

23 ראה יומא סט, ב וכתד"א מדרש"א

24 שם.

25 נבכים כט, י.

26 כלל

20 יב, א ואילך.

21 תניא רפ"ג וכו"מ.

22 ראה של"ה חלק תשבע"פ, כלל

לשונות בתחלתו (תב, ב).

כנגדו, ואז הוא נבהל ובורח, אבל ערייץ יכול הוא לנסות שוב, ולחשוב שבפעם השני יצליח. אבל ישנה דרך נוספת — שוהי דרכו של הבעש"ט — לתפוס את הגנב ולפעול עליי להשתנות ולהיות אישי, ואז אין לחשוש שינסה לגנוב שוב. —

ועי"ז — "אתם יורשים אותם":

ובקה"ק — ש"ירוש"ה ה"ע השייך לכל, שהרי אפילו קטן יורש, וגם גדול שמתנהג כמו קטן, הנה להיותו "בן", הרי הוא יורש.

וזהו "אשר אתם יורשים אותם" — שע"י העבודה דברור הניצוצות דמה שבדברים הגשמיים, יורשים את האורות דתה"ז, ובאופן של התיישבות — "יורשתה וישבת בה"³⁸, ונעשים כע"ז על כל עניני העולם, שהרי ניכר בהם אלקות — "אין עוד מלבדו".

וענין זה קורין בר"ח אלול או כשבת מוכרים חודש אלול, חודש חשבוני-הנפש על כל השנה — כיון שאחת העבודות הכלליות והעיקריות היא העבודה ד"אבד תאבדון גו", עי"ז שמחזירים את ההגש ש"אין עוד מלבדו", שזהו יסוד כל החורה והמצוות.

* * *

ח. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה אחרי הרי' אלקיכם תלכו וגו'.

* * *

ט. דובר לעיל (ס"ג) אודות הגילוי דחודש אלול שפועל ענין של חרדה (י"עם לא יחודדו), שעם היומו למעלה מהגוף, הרי הוא פועל גם על הגוף הגשמי, וכמו הגילוי ד"מזללהו חזו", שע"ז נעשה ענין של חרדה בהגוף הגשמי.

ובכללות — הרי זה גילוי מבחי' הסוכב³⁹.

ומצד גילוי זה נעשה גם ענין התשובה — כי, מצד בחי' הסוכב אין הגבלות, ולכן יכולים לפעול שגם הריע יהתפך לסוכב⁴⁰.

וגם ענין זה הוא חידוש של פנימיות החורה, שהרי ע"פ נגלה דחורה, ענין התשובה הוא "שיעזוב החוטא חטאו". ויגמור בלבו שלא יעשה עוד" (כמ"ש הרמב"ם⁴¹), דהיינו, הסרת הריע בלבד; אבל ע"פ

(37) ראה סה"מ תר"ל ע"י פת. תרנ"ז ע"י ל. (40) ראה לק"ת פינתוס עה, ג. ראה לג. ב.

ובכ"מ.

(41) הלי תשובה פ"ב ה"ה.

(37) ראה סה"מ תר"ל ע"י פת. תרנ"ז ע"י ל. ועוד.

(38) ר"פ תבוא.

(39) חסר קצת (תמו"ז).

כוכבים וגלגלים, וכל חוקי הטבע, אבל, הוא סבור שיש להם כח בעצמם, וכמו שר שנתמנה ע"י המלך, שאף שכחו הוא מצד המלך, הרי הוא בעל בחירה ועושה כרצונו, ולפעמים — גם שלא כפי רצון המלך.

וזהו שרש הענין דעי"ז, שממנו משתלשל הענין דעי"ז היותר החתור בפירה באלקות לגמרי.

רלכאורה, כיצד יתכן מציאות של עי"ז באופן של כפירה לגמרי, הרי כתיב⁴² "מי לא יראך מלך הגוים"? — אלא ההתחלה היא מהשיטה שעזב ה' את הארץ ברי כוכבים ומולות, כיון ש"א"ם על כל גוים ה"⁴³, ומצד גדלותו ורוממותו אינו מתעסק עם כל הפרטים והענינים הקטנים; ומזה באים אח"כ לכפירה לגמרי.

וזהו "יסרתם ועבדתם אלהים אחרים" — שכיון שנמצאים בגוף ונפש הבהמית ומסוככים בעניני העולם, הנה "תיכף כשסרתם מאת ה' מיד ועבדתם אלהים אחרים", כי, כאשר מסיח דעת לרגע מאלקות, אזי מתחיל להיות מונח אצלו ענין הטבע ועניני העולם, שיש בהם כח כרי, ועד להענין ד"טבע" מלשון "טובעו בים סוף"⁴⁴, שהתיצוץ אלקי שבעניני העולם הוא באופן של טביעה ("פאטרונקען") וההעלם, שלא ניכר כלל האלקות שבעולם, ועד לכפירה לגמרי.

ז. וזהו הטעם שהעיווי הראשון הוא "אבד תאבדון" — כיון שמזה באים לכללות העבודה דחומ"ע:

ענין המצוות הוא — שלוקחים דבר גשמי ועושים ממנו כלי לאלקות.

וכדי שדבר גשמי יוכל להיות כלי לאלקות — הנה לכל לראש צריך להיות "אבד תאבדון", לאבד את כללות ענין העי"ז, ולא רק העי"ז עצמה, אלא גם "את כל המקומות גו", היינו, שלא חרי' נתינת תקומם לכל לענין של עי"ז, והיינו, עי"י ההכרה ש"אין עוד מלבדו"⁴⁵.

— שאלו פעם אצל הבעש"ט⁴⁶: מהו החידוש שלי, הרי גם לפני' הרי יהודים שומרי תומ"ע, צדיקים וכו', ומה חידש בדרכו המיוחדת? והשיב: יש שני דרכים כיצד להתמודד עם גנב. דרך אחת היא — לצעוק

(32) ירמ"י י"ד, י.

(33) חזק"ה קי"ג, ה.

(34) בשלח טו, ה.

(35) ואמתן ר, לה.

(36) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט)

בהוספות ששצ"י, רש"ג. וראה גם ח"מ חשי"ב

ע"י 234 ואילך.

ע"פ נגלה דתורה — ברכת המזון אכילת כזית או כביצה אנה מן התורה, אלא רק מדרבנן, כפס"ד השנו"ע⁴⁸.

אמנם, בזה פ' תרומה⁴⁹ איתא: "אפילו לא יכול בר נש אלא כזית, וירעותי איהו על, וישוי לי, לזההוא מיכלא עקרא דמיכלא", שבכא אקרי", כך שהחוב דברכת המזון הוא מן התורה.

והרי "אלו ואלו דברי אלקים חיים⁵⁰", אלא, שכוננו להלכה, ידוע מ"ש רבינו הזקן⁵¹ ש"כל דבר שבעלי הקבלה הזהוה חולקים עם הגמרא או הפוסקים הנמשכים אחר הגמרא, הלך אחר הגמרא או הפוסקים הנמשכים אחרי, ומ"מ, אם בעלי הקבלה מחמירים יש להתמיר ג"כ, אבל אין אנו יכולים לכוף את הצבור להתמיר כו"ל".

והענין כזה:

התורה על הרוב תדרכי⁵², והרי רוב בני אדם אוהזים במדרידו כזו שהרי אצלם אמיתית הענין ד'בכל דרכיך דעה'⁵³, כך, שהנהגת הגוף באכילה ושתי' תהי' כפי שהיא מצד הנשמה. אלא, כיון שהנשמה צועקת שאצלה גם כזית וכביצה הוא שיעור שביעה, קבעו רבנן שיש לוותר (נצאנכנבנ⁵⁴) להנשמה ולברך ברכת המזון:

אמנם, אלו שהנהגתם היא ע"פ פנימיות התורה (בעלי הקבלה), ואוהזים בעבודה ד'בכל דרכיך דעה'⁵⁵ לאמתתה — אצלם פועלת הנשמה שגם הגוף הגשמי יהי' שבע מאכילת כזית וכביצה, והיינו, שלא נוגע הכמות, אלא יש צורך בשיעור שהוא כלי לברכה הוי' — שזהו כזית וכביצה, שענינם הוא אות יו"ד ושם הוי' ואות יו"ד ושם ארזי⁵⁶.

ובכל אופן, הנה תוכן כללות הענין ד'מדקדקים על עצמם עד כזית עד כביצה' הוא ע"ד ענין החרדה שע"י התקיעות דחודש אלול — שעניני הנשמה חודרים ופועלים גם בהגוף.

יב. כל האמור לעיל שייך לכללות העבודה דחודש אלול. וענינו של שבת מכרכים חודש אלול הוא הנקודה הכוללת את כל הני"ע, ע"ד האות ב' ד'בראשית' שכוללת את כל התורה⁵⁷.

48 ראה ש"רע אדה"ז א"יח סקפ"ד ס"ב. משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דיעונו ספ"ג.

49 קנן, רי"ב. וראה בתוספת בנצ"ז שם. ראה זח"ג רמ"ב, ב (פריע"ט) תוכן בלקו"ח נשא כו, ויש ע"ד.

50 עירובין יג, ב. וש"ג. ראה תקו"ז ויש חילוק לב. וראה ג' שו"ע א"ח סכ"ה ס"ח. דגל מחנה אפרים פ', בשל"ח (ג, כ) ע"ד.

51 ראה מ"ע ח"ג פל"ד. ראה מ"ע ח"ג פל"ד. (טו, כג) ויבואו מרתה.

פנימיות התורה ענין החשובה הוא גם הפיכת הרע לטוב. ומרמז גם בנגלה דתורה — בדברי הגמרא⁵⁸ ש'ידונות נעשו לו כזיתות'.

ועפ"י מוכן החילוק שבין החשובה דכני ישראל להתשובה דאמות העולם⁵⁹:

עצם ענין החשובה ישנו גם אצל אור"ע, כפי שמצינו באנשי יתדות⁶⁰, אבל, פעולת החשובה דאור"ע היא רק מנאן ונחבא, להסיר הנזירה כו'; ואלו אצל בניי פועלת החשובה גם על העבר, כאמור, ש'ידונות נעשו לו כזיתות'.

וטעם הדבר — כיון שבניי שייכים לבחי' הסובב, ואור"ע שייכים רק לבחי' הממלא, כמבאר ברדושי חג הפסח⁶¹ שהאמונה של בניי היא בבחי' הסובב, ואלו האמונה של אור"ע היא בבחי' הממלא, ולכן, רק אצל בניי ישנה פעולת החשובה גם בנוגע להעבר, שזהו מצד בחי' הסובב, שעייזי הנה גם הרע נהפך לטוב.

וכאמור, אף שזהו גילוי נעלה בדת, הרי זה חודר ופועל גם בגוף הגשמי.

י. ענין זה (שגם ענין שלמעשה מהגוף חודר ופועל בגוף) קשור גם עם המדובר לעיל⁶². ענין ברכת המזון — "שכתבתי להם בתורה ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך⁶³", והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה⁶⁴:

כיון שבכתורה נאמר "ואכלת ושבעת וברכת", הרי לא יתכן שבניי יעשו היפך התורה, ח"ו, לכך גם כאשר לא שבעו עדיין.

ולעצ"ל, שמצד העבודה ד'מדקדקים על עצמם', פועלת הנשמה שגם הגוף יהי' שבע מאכילת כזית וכביצה.

מצד הנשמה — מספיק גם כזית וכביצה בשביל שביעה, וא"כ צועקת הנשמה שכיון שנתנה מעולמו של הקב"ה, רצונה לברך לא רק לפני האכילה אלא גם לאחר. ואע"פ שהגוף צועק שמצד טבעו אינו שבע עדיין, מ"מ, פועלת הנשמה שגם הגוף יהי' שבע.

יא. וגם בענין זה יש חילוק בין נגלה דתורה לפנימיות התורה:

42 ראה ספר תולדות חב"ד (ניד ב) ע"ד שידת ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב ס"ב אור"ע ס"ז סק"ש (עי שמט ואילן). וש"ג. (לעיל ע' 270).

43 יונה ג, ה ואילן. עקב ח, יו"ד. ראה ס"ד דם דא"ח שער חתמ"ע (47) ברכות כ, ב.

44 סידור (עם דא"ח) שער חתמ"ע (47) ברכות כ, ב. בתחלתו (ופר, ג).

תתפשט בכל ארץ ישראל⁶³, בגאולה השלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו.

וכן הוא גם ביום א' דר"ח אלול, שיש בו הנקודה הכוללת את כל חודש אלול.

ועפ"י יש לבאר דבר פלא בנוגע להנהגות דחודש אלול:

כ"ק מו"ח אדמו"ר אומרו⁶⁴ שביום ב' דר"ח אלול מתחילים לחקוע בשופר, וביום א' דר"ח אלול חוקעין להתלמד.

ולכאורה, מהו ענין החקיעה להתלמד ביום א' דר"ח אלול — דממה-נפשד: אם ענין החקיעות שייך ליום א' דר"ח, יש להתחיל לחקוע ביום א' דר"ח, ואם לאו, הרי בשביל סתם להתלמד יכולים להתחיל להתלמד כמה ימים לפניו?

אך הענין הוא — שביום א' דר"ח אלול ישנה הנקודה הכוללת את כל חודש אלול. וענין החקיעה להתלמד הוא — שאפילו כאשר לא אודוים עדיין בענין החקיעות כראוי, שאינו יכול אפילו לחקוע בקול פשוט, מ"מ, חוקעין להתלמד, שענינו הוא, שגם השעות הוא מכלל החיקון, כיון שהשעות מביא לידי חיקון, שילמד לחקוע כראוי⁶⁵.

* * *

יג. בתפלת מנחה מתחילים לקרוא: "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך וגו'⁶⁷."

ואיחא בספרי מוטר⁶⁸ וכספרי חסידות⁶⁹, וכבר דובר על זה פעם במאמר⁶⁰, שהאדם צריך להעמיד "שופטים ושוטרים" בכל ה"שערים" שבגופו, בנוגע לאכילה ושתי', ראוי, שמיעה, ריח ודיבור, שכל ענינים אלו יהיו באופן של "משפט צדק", ועי"ז — "צדק צדק תרדוף"⁶¹, צדק בנוגע לעצמו, וצדק בנוגע לעולם.

וענין זה צריך להיות באופן ד"חמתן לך", ש"כל הנומן בעין יפה הוא נותן"⁶².

ועי"ז יקריים גם הענין ד"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" כפשוטו — בארץ ישראל, שעתידה שתתפשט בכל הארצות, וירושלים

(56) "הזיונים יום" ל מנ"א, ר"ח (אלול). (59) אה"ח פ' שופטים ע' תתכ. סה"ח

הזיונות בזה — ראה נ"כ הטורש"ע או"ח חול"ג ח"ב ע' חטט.

תקפ"א. וראה גם לקו"ש תול"ד ע' 95 ואיל"ל. (60) ד"ה שופטים ושוטרים דש"פ שופטים.

(57) ר"פ שופטים. ד' אלול תשס"ז פ"ג (תרי"ג ח"ז ע' 181).

(58) ש"ך עה"ת ר"פ שופטים. של"ה ס"פ (61) שם, כ.

(62) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ שופטים.